ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовао Комисију

На основу чланова 36 и 37 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 65 Закона о високом образовању Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на петој редовној седници одржаној 21. марта 2022. године донело је Одлуку бр. 978/1, којом смо изабрани у Комисију за оцену научне заснованости и одобрење теме за израду докторске дисертације коју је *Милош Пржић* пријавио под насловом *Идентитет и алтеритет у италијанским путописима о словенском Балкану и њихова рецепција на „источним обалама Јадрана“*.

2. Састав Комисије

- др Снежана Милинковић, редовни професор за научну област Италијанистика (Италијанска књижевност), датум избора у звање: 20.09.2017; запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду (председник Комисије);
- др Бојан Јовић, научни саветник за научну област Општа књижевност са теоријом књижевности, датум избора у звање: 27.03.2013; запослен на Институту за књижевност и уметност (члан Комисије);
- др Ана Елаковић Ненадовић, доцент за научну област Неохеленистика, датум избора у звање: 19.05.2020; запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду (члан Комисије).

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Милош Пржић је рођен 29. 01. 1989. године у Смедереву. Након завршеног филолошког смера смедеревске гимназије, уписао је 2008. године основне студије на Катедри за италијански језик и књижевност Филолошког факултета Универзитета у Београду. Непосредно по завршетку основних студија, 2012. године уписао је мастер студије стручног писаног и усменог конференцијског превођења на преводилачком факултету Универзитета у Трсту (Scuola Superiore di Lingue Moderne per Interpreti e Traduttori). Године 2015. одбранио је мастер рад који се састојао од превода текстова из области изградње и пројектовања ратних бродова и подморница. Током мастер студија био је носилац стипендије Фонда за младе таленте „Доситеја“ за студенте у иностранству. У Институту за књижевност и уметност у Београду ради као истраживач приправник, а ангажован је на пројекту “Српска књижевност у европском културном простору”.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Списак објављених научних и стручних радова

Pržić, M. Il territorio della Penisola balcanica attraverso il prisma della letteratura italiana da Dante all’Ariosto. *Verbum – Analecta Neolatina* XXII/2 (2021): 411–422. ISSN 1588-4309; ©2021 PPKE BTK.

Пржић, М. *Осврти на словенски Балкан у италијанској ренесансној књижевности*. XIII научни скуп Младих филолога, Савремена проучавања језика и књижевности, књига 2. UDK: 821.131.1.09"15/16" (чтекст прихваћен за штампу).

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

На основу увида у биографију и библиографију кандидата, Комисија констатује да мср Милош Пржић има завршене основне и мастер студије италијанског језика и књижевности, да је на докторским студијама извршеним обавезама стекао услове за пријаву дисертације, да има објављен научни рад из области којом наставља да се бави у предложеној тези. Комисија закључује да Милош Пржић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложен др Предраг Мутавџић, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду (изабран 20.06.2017. године, за област балканологије и неохоленистике).

Библиографија ментора са најмање пет јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. Предраг Мутавџић – Anastassios Kampouris. (2018). „Да ли је интеркултуралност заиста могућа на Балкану“, у: dr L. Spăriosu, dr I. Ivanić, dr V. Petković (ur.), *InterCult 2017, Selected Papers from the Third International Conference Interculturalism in Education*, Vol. 2., стр. 13–33. Нови Сад: Педагошки завод Војводине – Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду;
2. Мутавџић, Предраг J. – Сивачки, Ана – Kampouris, Anastassios L. (2018). „Сукоб језичких цивилизација на Балканском полуострву“, у: проф. др М. Ковачевић, проф. др J. Петковић (ур.), *Српски језик, књижевност, уметност*. Зборник радова са 12. међународног научног скупа одржаног 27-28. октобра 2017. Књига 1. Курс опште лингвистике. стр. 183–198. Крагујевац: ФИЛУМ;
3. Мутавџић, Предраг – Стојичић, Војкан. (2017). „Елементи културе у уџбеницима за учење модерног грчког као другог/страног језика”, у: проф. др С. Гудурић, проф. др М. Стефановић (ур.), *Језици и културе у времену и простору 6*, стр. 407–418. Нови Сад: Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду:
4. Мутавџић, Предраг – Kampouris, Anastassios. (2015). Балканско полуострво кроз призму европеизације или Европа кроз призму балканизације? (прилог проучавању културних односа Балкана и Европе). *Анали Филолошког факултета*, број 27, Свеска 1 – Свеска посвећена Јасни Јанићијевић (приредили: А. Петровић, Д. Камчевски). Београд: Филолошки факултет, стр. 115-134:
5. Mutavdžić, Predrag. (2014). „Interkulturalna komunikacija i multikulturalizam na Balkanu“, у: A. Akbarov (ed.), *Proceedings Book of 4rd International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics - Applying Intercultural Linguistic Competence to Foreign Language Teaching and Learning*. str. 1840-1850. Sarajevo: IBU Publications;
6. Мутавџић, Предраг. (2013). *Балкан и балканологија. Увод у студије југоисточне Европе*. Београд: Чигоја штампа;
7. Мутавџић, Предраг – Kampouris, Anastassios. (2013). „Интеркултуралност и мултикултуралност савременог Балкана (језички и културни идентитет Балкана)”, у: проф. др Б. Димитријевић (ур.), *Знање и корист – тематски зборник радова са 2. међународне конференције Наука и савремени универзитет 2* (2012), Том 4., стр. 134-144. Библиотека Научни скупови. Ниш: Филозофски факултет.

Комисија сматра да проф. др Предраг Мутавџић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације, јер је објавио већи број радова из балканологије и културологије.

VI ОЦЕНА О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. Оцена формулације наслова тезе

Будући да ће се Милош Пржић у својој докторској тези бавити питањима идентитета и алтеритета у путописима италијанских аутора из XVIII, XIX і XX века - Алберта Фортиса, Ђузепеа Барбантија Бродана и Бруна Барилија - по земљама словенског Балкана, и рецепцијом тих путописа на описаним просторима, Комисија констатује да предложени наслов потпуно одговара теми дисертације.

Комисија закључује да је предложени наслов тезе *Идентитет и алтеритет у италијанским путописима о словенском Балкану и њихова рецепција на „источним обалама Јадрана“* прикладан и да добро репрезентује суштину теме дисертационог истраживања.

2. Оцена предмета истраживања

Предмет истраживања докторске дисертације Милоша Пржића јесте питање идентитета и алтеритета у путописима италијанских аутора из XVIII, XIX і XX века - Алберта Фортиса, Ђузепеа Барбантија Бродана и Бруна Барилија - по земљама словенског Балкана, и рецепција тих путописа на описаним просторима. Како је путопис књижевна врста у којој писац износи своје утиске о земљама и пределима кроз које путује, овај се жанр увек ослања како на културне, тако и на друге елементе који могу бити слични, али и различити у контексту којему припадају путописац и његов читалац, и контексту који путописац описује. Стога Милош Пржић с правом истиче да је основни предмет истраживања у овако постављеној анализи путописа питање идентитета, тј. алтеритета. Речници генерално дефинишу идентитет као „скуп знакова који једну особу карактеришу и по којима се она разликује од осталих особа“. Када припадници неког народа и неке културе деле одређени скуп знакова говоримо о културном или националном идентитету. Насупрот овом идентитету јавља се алтеритет, који је, најкраће речено, идентитет другога посматран из угла сопственог идентитета. Алтеритет, као семантички простор између текста и његове актуализације у рецепцији, феномен је који се мора посматрати и у властитој синхронијској, као и дијахронијској димензији. Три путописа на која се Милош Пржић усредсређује погодна су за анализу самог жанра, на првоме месту, због времена и историјских околности у којима настају, идентитетских и алтеритетских елемената које издвајају, те истоветности и различитости тих елемената у односу на време настанка текстова и њиховог читања. Различито време настанка путописа нуди могућност анализе и поређења њихове форме и структуре, као и њихове рецепције у културама које су биле предметом њихове пажње. Када говоре о словенским народима на Балкану, њиховој култури или историји, Италијани говоре о „источним обалама Јадрана“, као простору који је културолошки различит од њиховог. Тиме се избегава непотребно залажење у питања дистинкције међу различитим религијско-културним проблемима међу народима и заједницама које постоје на том географском простору. Самим тим, такво географско и културно одређивање омогућава проучавање свих словенских народа и простора на Балкану где

живе „са стране“, а у односу на оно што је италијанско. Алберто Фортис (1741-1803) описао је своје путовање по Далмацији у путопису „Viaggio in Dalmazia“. Тамо се сусрео са тзв. Морлацима, што је главна окосница идентитетско-алтеритетских контрапозиција, важна за читаоце превода као идентитетско питање. Ђузепе Барбанти Бродано (Giuseppe Barbanti Brodano, 1853-1931) описао је своја путовања по Србији у делу у својству добровољца који је ратовао у српско-турском рату 1876. године, при чему је, некад са становишта познатог и доказаног а покаткад и произвољно, указао на многе сличности и разлике у језику и култури Италијана и људи које је успут сретао, нарочито Срба. Бруно Барили (Bruno Barilli) (1880-1952), познат пре свега као музичар и музички критичар, допутовао је у Србију у време Првог балканског рата одакле је послао неколике извештаје различитим италијанским листовима. Као и Барбанти Бродано, Барили такође разматра различита идентитетска питања, премда је у његово време Балкан мања непознаница него у време Фортиса или Барбанти Бродана. Сва три путописа преведена су у различита времена: интегрални превод Фортисовог путописа изашао је тек 1984, путопис Ђ. Барбанти Бродана изашао је 1956, а Барили је преведен у два издања и то из 1996. и 2014. године. Рецепција Фортисовог путописа одликује се великим бројем радова на најразличитије теме, од моде тзв. „морлакизма“ коју је увео у европски књижевни оквир, па све до његовог односа према књижевности уопште, а превод целокупног путописа који је изашао тек 210 година након првог оригиналног издања поново ће привући пажњу и покренути нека, очигледно никада затворена питања. Рецепција Броданових и Барилијевог путописа сведена је на преводе и само неколике радове, али, као и код Фортиса, ти преводи и мали број постојећих библиографских јединица заврећују посебну пажњу јер се могу анализирати и са аспекта идентитета и алтеритета, као и специфичног проблема рецепције. Рад Милоша Пржића покушаће да пружи преглед идентитетско-алтеритетских питања оригинала и превода, најпре захваљујући техникама и решењима поуђеним за та питања у преводном облику, а онда – како је рецепција махом плод читања преводног текста – понудити и осврт на књижевну и ину критику на дате путописе. Такође, Милош Пржић ће у својој истраживачкој радњи покушати да одговори и на неминовна питања колико је већ сам превод био оптерећен унапред датим идентитетским питањима, те његове условљености временом настанка.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Милош Пржић је приложио прелиминарни списак литературе и корпуса текстова који ће бити предмет његовог истраживања. Сва наведена литература у вези је с различитим суштинским и додирним аспектима њене докторске дисертације:

- Алексић-Пејковић, Љ. *Политика Италије према Србији до 1870. године*. Београд: Народна књига, 1979.
- Бањанин, Љ. „Италијански гарибалдинци у Београду 1876“, у: С. Пековић (ур.), *Књига о путопису*, Годишњак XVIII, Историја књижевности 4. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2001: 409–416.
- Барили, Б. *Српски ратови*. Прометеј: Нови Сад, 2014.
- Барили-Павловић, М. *Милена Павловић Барили*. Пожаревац : Центар за културу, Народни музеј, 1990.

- Bitor, M. Putovanje i pisanje. *Polja: časopis za književnost i teoriju* 455 (2009): 95-108. (https://polja.rs/wp-content/uploads/2015/12/12.compressed.pdf)
- Бојовић, З. *Прикази и критике*. Београд : Филолошки факултет, 1988.
- Бојовић, З. Опаске о књижевности у Фортисовом Путу по Далмацији. *Књижевна реч: лист књижевне омладине Србије: лист за књижевност, уметност, културна и друштвена питања*. бр. 15 (10. јун 1986), стр. 26.
- Борм, Ј. Одређивање пута: о путопису, путничкој књижевности и терминологији. *Philologia Mediana* 5 (2013): 607-621.
- Бродано, А. „Читаоцу“, у: Бродано, Ђузепе Барбанти. *Гарибалдинци на Дрини 1876*. Београд: СКЗ, 1958.
- Бродано, Ђ. Б. *Гарибалдинци на Дрини 1876*. Београд: СКЗ, 1958.
- Војиновић, С. „На међи путописа и дневника”, у С. Пековић (ур.), *Књига о путопису*, Годишњак XVIII, Историја књижевности 4. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2001: 67–70.
- Gvozden, V. „Kako čitati putopis“, у: S. Ilić (ur.), *Kako čitati: o strategijama čitanja kulture*. Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2005: 43–63. (https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=731)
- Гвозден, В. Има ли путопис своју теорију?, *Путопис I*/1–2 (2012): 183–194.
- Грчић, М. Балкан као културни субконтинент Европе. *Гласник српског географског друштва* LXXXV/1 (2005): 209–218.
- Дрндарски, М. „`Путовања` Алберта Фортиса - економска и политичка мисија“, у: М. Детелић – С. Самарџија (уреднице), *Жива реч : зборник у част проф. др Наде Милошевић-Ђорђевић*. Београд: Балканолошки институт САНУ – Филолошки факултет, 2001: 155–163.
- Дрндарски, М. „Сучељавање рационализма и предромантизма: Иван Ловрић и његова полемика с Албертом Фортисом“, у: И. Тартаља (главни уредник), *Зборник у част Војислава Ђурића*. Београд: Филолошки факултет – Филозофски факултет - Институт за књижевност, 1992: 141–147.
- Ђерић, Г. Путописање, имагологија и сећање: могућности и анализе. *Књижевна историја* 44/147 (2012): 469–485.
- Живковић Фиати, М. „Уз овај превод“, у: Барили, Бруно *Српски ратови*. Нови Сад: Прометеј, 121–132.
- Йонов, М. *Немски и австрийски пътеписи за Балканите*. София: Издателство Наука и искуство, 1986.
- Константиновић, З. Алтеритет : о феномену другојачења у науци о књижевности. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, број 40/1 (1992): 5–11.
- Костић, В. Алберто Фортис и његови британски покровитељи. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, број 46/1-3 (1998): 5–23.
- Костић, В. Предвуковска интересовања за нашу народну поезију: Алберто Фортис и шкотски естетичари. *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 17, 1988.
- Крњевић Диздаревић, Х. „Напомене о *Путу по Далмацији* 1774. године опата Алберта Фортиса“, у: С. Пековић (ур.), *Књига о путопису*, Годишњак XVIII, Историја књижевности 4. Београд: Иститут за књижевност и уметност, 2001: 361–375.
- Лазаревић-Радак, С. Унутрашња Другост као извор страха: елементи хорора у путописном извештају са Балкана. *Етноантрополошки проблеми* 6/4 (2011): 949–965.
- Лазаревић-Радак, С. *Откривање Балкана*, Панчево: Мали Немо, 2013.

- Миленковић, П. Слике Балкана и историјска свест. *Балканске синтезе, Часопис за друштвена питања, културу и регионални развој* I/1 (2014): 17–25.
- Мутавџић, П. *Балкан и балканологија: увод у студије Југоисточне Европе*. Београд: Чигоја, 2013.
- Мутавџић, П. – Камбурис, А. „Интеркултуралност и мултикултуралност савременог Балкана (језички и културни идентитет Балкана)", у: Знање и корист – тематски зборник радова са 2. међународне конференције *Наука и савремени универзитет 2*, Том 4. Библиотека Научни скупови. Ниш: Филозофски факултет, 2012: 134–144.
- Мутавџић, П. – Камбурис, А. Балканско полуострво кроз призму европеизације или Европа кроз призму балканизације? *Анали Филолошког факултета*, 27/1 (2015): 115–133.
- Мутавџић, П. – Камбурис, А. „ Да ли је интеркултуралност заиста могућа на Балкану?". У: L. Spăriosu, i drugi (ur.), *InterKult 2017*, т. 2, Novi Sad: Pedagoški zavod Vojvodine, 2018: 11–33.
- Павловић Барили, Д. *Миленин живот.* Пожаревац: Фондација Миленин дом, Галерија Милене Павловић Barilli, 2020.
- Павловић, М. Алберто Фортис и француска књижевност. *Летопис Матице Српске*, књига 447, св. 4 (април 2006): 613–627.
- Пековић, С. „Путопис – условљеност жанра", у: С. Пековић (ур.), *Књига о путопису*, Годишњак XVIII, Историја књижевности 4. Београд: Иститут за књижевност и уметност, 2001: 11–26.
- Пековић, С. Слика света у путопису на почетку 20. века. *Путопис* I/1–2 (2012): 205–214.
- Поповић, Р. „Бол и туга Бруна Барилија" у: Барили, Бруно, *Српски ратови*. Прометеј: Нови Сад, 2014: 133–144.
- Пузовић, Љ. Путопис и коментари. *Путопис* I/1–2 (2012): 325–332.
- Цвијетић, М. *Кроз времена и књиге*. Рума: Српска Књига, 2007.
- Шијаковић, Б. *Критика балканистичког дискурса: Прилог Феноменологији 'другости' Балкана*. Београд: Службени гласник, 2012.

- Banjanin, Lj. *Incontri italo-serbi fra Ottocento e Novecento : immagini e stereotipi letterari*. Alessandria: Edizioni dell'Orso, 2012.
- Barbanti, A. „Al lettore", u: Brodano, Giuseppe Barbanti. *Serbia: Ricordi e studi slavi*. Società Editrice delle „Pagine Sparse", 1877.
- Barilli, B. *Le Guerre serbe*. Roma: Editori Riuniti, 1993.
- Bratulić, J. „Alberto Fortis i njegov put po Dalmaciji", u: Fortis, Alberto. *Put po Dalmaciji*. Prir. Josip Bratulić. Zagreb: Globus, 1984.
- Brodano, G. B.. *Serbia: Ricordi e studi slavi*. Società Editrice delle „Pagine Sparse", 1877.
- Cecchi, E. „Bruno Barilli", y: *Storia della letteratura italiana, Il Novecento, t. 2.* Milano: Mondadori, 1987.
- Đurić, Ž. *Srpsko-italijanske književne i kulturne veze*. Beograd: Filološki Fakultet, 2012.
- Eco, U. *Lector in fabula*. Edizione digitale da: Bompiani: Torino, 2010.
- Fortis, A. *Put po Dalmaciji*. Prir. Josip Bratulić. Zagreb: Globus, 1984.
- Fortis, A. *Viaggio in Dalmazia*. Alvise Milocco: Venezia, 1774

- Fortis, A. *Viaggio in Dalmazia*. Prir. Eva Viani. EDIZIONI DIGITALI DEL CISVA 2010.
- Franić, A. „Kako je Alberto Fortis mogao doći do "Hasanaginice" („Hasanaginica“ i Vrgorska krajina). *Radovi Razdio historije arheologije i historije umjetnosti* 14/6 (1975): 115–131.
- Ivetic, E. *I Balcani: Civiltà, confini, popoli (1453–1912*). Società editrice il Mulino: Bologna, 2020.
- Ivetic, E. *Storia dell'Adriatico: Un mare e la sua civiltà*. Società editrice il Mulino: Bologna, 2019.
- Ivetic, E. *Un confine nel Mediterraneo*. Viella libreria editrice, 2017.
- Jezernik, B. *Divlja Evropa: Balkan u očima putnika sa Zapada*. Beograd: Biblioteka XX vek, 2007.
- Youngs, T. *The Cambridge Introduction to Travel Writing*. New York: Cambridge University Press, 2013.
- Kjenjevič, J. *Uvod u istoriju civilizacije istoka i zapada*. Beograd: Službeni glasnik, 2011.
- Lamarque, P. *The Opacity of Narrative.* London: Rowman & Littlefield International, 1992.
- Lazarević Di Giacomo, P. “Il primo tentativo sistematico di unione delle chiese in Dalmazia. La figura di Benedetto Kraglievich tra storia e letteratura”, y: *Adriatico contemporaneo: Rotte e percezioni del mare comune tra Ottocento e Novecento*. Franco Angeli Edizioni: Milano, 2008: 255–278.
- Lešić, Z. *Nova čitanja: Poststrukturalistička čitanka*. Sarajevo: Buybook, 2003.
- Leto, M.R. „I Morlacchi, un nome per l’altro“, y: Rotte Adriatiche: *Tra Italia, Balcani e Mediterraneo*. Franco Angeli Edizioni: Milano, 2011: 50–61.
- Mazzini, G. *Lettere Slave*. Nerbini: Firenze, 1911. Edizione Digitale 2011.
- Mazzola, A. *Aquae Passeris: La vita di Milena Pavlovic Barilli.* Pendragon: Bologna, 2009.
- Milinković, S. „Autori di confine e i paradigmi culturali nazionali: il caso serbo“, in: *Confini, identità, appartenenze: scenari letterari e filmici dell'Alpe Adria* (a cura di A. Fabris, I. Caliaro). De Gruyter, Berlino, 2020: 137–144.
- Milinković, S. Incontri italianistici belgradesi. *Quaderni Giuliani di Storia* XXII/2 (2001): 339–341.
- Milosavljević, LJ. – Pejčić, S. „Srpski narod u delima stranih autora – između istine i stereotipa”. U: Mitrović, Đorđević i Todorović (ur.), *Globalizacija, akulturacija i identiteti na Balkanu*. Niš: Filozofski fakultet, Institut za sociologiju, 2002: 59–61.
- Montefoschi, P. „L’altra sponda: gli itinerari adriatici di Bruno Barilli e Giovanni Comisso“, y: Rotte Adriatiche: Tra Italia, Balcani e Mediterraneo. Franco Angeli Edizioni: Milano, 2011: 113-125.
- Morozzo della Rocca, R. „Nazione e religione nei Balcani“ y: *Rotte Adriatiche: Tra Italia, Balcani e Mediterraneo*. Milano: Franco Angeli Edizioni, 2011: 23–31.
- Muljačić, Ž. Još o Fortisovim putovanjima po Hrvatskoj. Zadar : Društvo za proučavanje i unapređenje pomorstva Jugoslavije, 1969: 555–571.
- Muljačić, Ž. *Zadnje putovanje Alberta Fortisa u Dalmaciju*. Zadar : Filozofski fakultet, 1976.

- Muljačić Ž. *Putovanja Alberta Fortisa po Hrvatskoj i Sloveniji (1765-1791)*. Split: Književni krug, 1996.
- Muljačić, Ž. Novi podaci o Albertu Fortisu i o njegovim putovanjima po našim krajevima. *Radovi Razdio historije, arheologije i historije umjetnosti* 4/2 (1966): 87–106.
- Nojman, I. B. *Upotrebe Drugog, 'Istok' u formiranju evropskog identiteta*. Beograd: Službeni Glasnik, 2011.
- Paccagnini, E. „Il Barilli 'riscritto' delle corrispondenze belliche", y: *Secondo volume della Nuova Serie della rivista Trasparenze*, 2017, Kindle edition.
- Pellegrini, G. „L'apprendista prosatore", u: Barilli, Bruno, *Le Guerre serbe*.: Roma: Editori Riuniti, 1993.
- Pizzamiglio, G. „Introduzione", u: Fortis, Alberto. *Viaggio in Dalmazia*. Prir. Eva Viani. EDIZIONI DIGITALI DEL CISVA 2010.
- Popović, O. *Italijanski putopis XIX vijeka o Crnoj Gori*. Diss. Univerzitet Crne Gore: Filozofski fakultet Nikšić, 2015.
- Sequi, E. Alberto Fortis, književnik i prorodnjak. *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, broj 4/1 (1974): 7-31.
- Todorov, Tz. *The journey and its naratives, The Morals of History*. University of Minnesota Press: Minneapolis, 1995.
- Todorova, M. *Imagining the Balkans*. Oxford University Press, 2009.

Речници

- Клајн, И., Шипка, М. *Велики речник страних речи и израза.* Прометеј: Нови Сад, 2006.
- *Прегледни речник компаратистичке терминологије у књижевности и култури*. Београд: Академска књига.
- *Речник српскохрватског књижевног језика*. Нови Сад: Матица српска, 1990[2].
- *Речник српскохрватског књижевног и народног језика САНУ*. Београд, 1959-.
- Cortelazzo, M. *Dizionario Etimologico della Lingua Italiana*. Bologna: Zanichelli Editore, 2000.
- De Mauro, T. *Il Grande Dizionario della Lingua Italiana*. Paravia Bruno Mondadori Editori, 2000.
- Popović, T. *Rečnik književnih termina*. Beograd: Logos Art, 2007.
- Skok, P. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: JAZU, 1971.
- Zingarelli, N. *Vocabolario della lingua italiana*. A cura di Mario Cannella e di Beata Lazzarini e con la collaborazione di Luciano Canepari et al., ristampa 2017 della dodicesima edizione, Bologna, Zanichelli, 2016.

4. Циљеви истраживања, хипотезе и очекивани резултати

Циљ истраживања јесте да се, кроз анализу три италијанска путописа по земљама словенског Балкана и поглавито њихове рецепције и начина њихове рецепције, уоче, анализирају и дефинишу идентитетско-алтеритетска питања и контрапозиције. Три

путописа узета у разматрање јесу: „Viaggio in Dalmazia“ опата Алберта Фортиса, „Serbia: Ricordi e studi slavi“ Ђузепеа Барбантија Бродана и „Le Guerre Serbe“ Бруна Барилија. Путописи, с једне стране, најчешће служе да читаоцу укажу на нешто што је различито у односу на његову културу, а, са друге, путописац има порив не само да поучи и забави читаоца, него и да му скрене пажњу на оно што би се могло дефинисати као историјски алтеритет. Читалац, пак, директно учитава текст путописа у лични културни контекст, сагледавајући га кроз призму властитог знања и искуства. Тако учи од аутора путописца, али може са њим да дође и у отворено неслагање, што доводи до алтеритета на релацији аутор-читалац када се путопис који говори о одређеном народу и његовој култури преведе на језик тог народа и тиме уведе у ту културу. Елементи културе превода очигледни су за преводиоца и читаоца превода, па је понекад прави подвиг, а некад и немогуће, (из)наћи прави начин да се ти елементи пренесу у језик превода. Не само да идеални читалац превода није идеални читалац оригинала, већ је оно што је за читаоца оригинала алтеритет идентитет читаоца превода. Овакав приступ уводи још две релације алтерирања: између аутора и преводиоца и између читаоца оригинала и читаоца превода. Идентитетско-алтеритетска питања и контрапозиције, даље, мењају се кроз време и разликовање проблема које отвара рецепција у најширем смислу из синхронијске и дијахронијске перспективе постаје још једно кључно питање за рад Милоша Пржића. Некада је та рецепција разуђена, као што се догодило са путописом Алберта Фортиса, некада изненађујуће скромна, као код Бруна Барилија. Та рецепција свакако зависи од тога шта је аутор путописа послао у свет као алтеритет, те колико је то имало укупног одјека, премда је већ постојање превода по себи довољан доказ рецепције, као и предмет бављења истом.

Очекивани резултати

У таквој поставци, Милош Пржић очекује да ће показати како су и питања идентитета и алтеритета одређена променама у рецепцији, преводној или не. Једнако и да ће показати да нека од идентитетских питања остају увек отворена, те да путописи могу послужити и за њихово додатно усложњавање (као што је то случај код Фортиса). Непознаница какву је представљао Балкан за италијанску културу, како пре уједињења тако и у време романтизма па све до прве половине XX века, јесте прави пример оваквих интеркултуралних односа, што ће се видети на примерима путописа који чине корпус овог истраживања. Такође, без обзира на време у које настају њихови преводи, технике превођења и проблеми са којима се сусрећу преводиоци и читаоци превода, остају исти, што је увек сразмерно интересовању за одређено дело.

5. План рада

Милош Пржић је понудио следећи план рада који сам по себи илустрије и приступ и методе истраживања. Дисертација ће бити организована по следећим целинама:

- Уводна реч: путописи и њихови преводи;
- Питање алтеритета и релације алтерирања као друштвени и културолошки феномени;
- Европски путници на Балкану са посебним освртом на Италијане;

- Опат Алберто Фортис: живот и дело;
- О путопису „Viaggio in Dalmazia“;
- Питања идентитета и алтеритета кроз упоредну анализу путописа „Viaggio in Dalmazia“ и његовog превода на српскохрватски језик;
- Ђузепе Барбанти Бродано: живот и дело;
- О путопису „La Serbia: Ricordi e studi slavi“;
- Питања идентитета и алтеритета кроз упоредну анализу путописа „La Serbia: Ricordi e studi slavi“ и његовог превода на српски језик;
- Бруно Барили: живот и дело;
- О путопису „Le Guerre Serbe“;
- Питања идентитета и алтеритета кроз упоредну анализу путописа „Le Guerre Serbe“ и његовог превода на српски језик;
- Сличности и разлике идентитетско-алтеритетских питања у разматраним путописима;
- Методологија превођења разматраних путописа: технике и успешност транслације идентитетско-алтеритетских питања из оригинала, идентитет и алтеритет код читаоца превода;
- Закључна разматрања.

6. Методе истраживања

Кандидат ће се водити теоријско-методским поставкама балканолошких и културолошких студија, као и методама анализе превода и рецепције дела.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

На основу наведених података Комисија констатује да је мср Милош Пржић подобан за израду докторске дисертације.

На основу онога што је у пријави наведено о постављеним циљевима, хипотезама, методу рада и очекиваним резултатима Комисија констатује да је предложена тема *Идентитет и алтеритет у италијанским путописима о словенском Балкану и њихова рецепција на „источним обалама Јадрана“* научно заснована и подобна за израду докторске дисертације.

На основу наведених података о предложеном ментору Комисија констатује да је проф. др Предраг Мутавџић подобан за ментора предложене докторске дисертације.

Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати позитивне оцене о подобности кандидата мср Милоша Пржића и предложене теме докторске дисертације *Идентитет и алтеритет у италијанским путописима о словенском Балкану и њихова рецепција на „источним обалама Јадрана“,* а да се за ментора именује др Предраг Мутавџић, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Београд, 4. април 2022. ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

др Снежана Милинковић, редовни професор (председник Комисије)

др Бојан Јовић, научни саветник

др Ана Елаковић-Ненадовић, доцент